

**Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle ehdotuksesta
neuvoston direktiiviksi (*alkoholin vähimmäisverotasot*)**

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään Eduskunnalle Euroopan yhteisöjen komission 8 päivänä syyskuuta 2006 tekemä ehdotus neuvoston direktiiviksi alkoholin ja alkoholijuomien valmisteverojen määrien lähentämisestä annetun direktiivin 92/84/ETY muuttamisesta KOM(2006) 486 lopullinen sekä ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 2006

Valtiovarainministeri *Eero Heinäluoma*

Hallitusneuvos Irmeli Virtaranta

**EHDOTUS NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI ALKOHOLIN JA ALKOHOLIJUOMIEN
VALMISTEVEROJEN MÄÄRIEN LÄHENTÄMISESTÄ ANNETUN DIREKTIIVIN
92/84/ETY MUUTTAMISESTA**

1. Yleistä ja ehdotuksen tavoitteet

Euroopan yhteisöjen komissio on 8 päivänä syyskuuta 2006 antanut ehdotuksen neuvoston direktiiviksi alkoholin ja alkoholijuomien valmisteverojen määrien lähentämisestä annetun direktiivin 92/84/ETY muuttamisesta; KOM(2006) 486 lopullinen.

Direktiivi 92/84/ETY annettiin 19 päivänä lokakuuta 1992, jonka jälkeen siinä säädettyjä alkoholijuomien vähimmäisveroja ei ole muutettu. Komission ehdotuksessa vähimmäisverotasojen reaaliarvot palautettaisiin inflaatiokehityksen mukaisesti sille tasolle, millä ne olivat vuonna 1992. Inflaatio on ollut koko Euroopan unionin alueella noin 31 prosenttia vuoden 1993 alun ja vuoden 2005 lopun välisenä aikana.

Vähimmäisverojen suhteellinen korotus vaikuttaisi vain niihin alkoholijuomaryhmiin, joilla on nykyisin positiivinen vähimmäisvero. Viinin vähimmäisvero on nolla, joten verotasojen inflaatiotarkistus ei siten nostaisi viinin veroa.

Komission ehdotus perustuu sen 26 päivänä toukokuuta 2004 antamaan alkoholiverotusta koskevaan kertomukseen ja Euroopan unionin neuvoston kertomuksen perusteella 12 päivänä huhtikuuta 2005 tekemiin päätelmiin. Neuvosto pyysi päätelmissään komissiota laatimaan ehdotuksen valmisteveron vähimmäismäärien mukauttamiseksi, jotta estettäisiin yhteisössä sovellettavien vähimmäismäärien reaaliarvon aleneminen, sekä siirtymäkausien ja poikkeuksien tarjoamiseksi niille jäsenvaltioille, joille niiden määrien korottaminen voi aiheuttaa vaikeuksia. Päätelmissä todettiin myös, että komission olisi otettava asianmukaisella tavalla huomioon, että kyseessä on poliittisesti arkaluonteinen asia.

2. Nykytila

Alkoholin ja alkoholijuomien valmisteverotusta koskeva Euroopan yhteisön lainsäädäntö tuli voimaan tammikuun 1 päivänä

1993, minkä jälkeen sitä ei ole muutettu. Alkoholiverotuksen rakenteesta, verotettavista tuotteista ja niiden määritelmistä määrätään neuvoston direktiivissä 92/83/ETY (rakennedirektiivi). Alkoholijuomien vähimmäisverotasoista määrätään direktiivissä 92/84/ETY (verotasodirektiivi), jota kyseessä olevalla komission ehdotuksella on tarkoitus muuttaa.

Euroopan unionin jäsenmaiden on sovellettava vähintään verotasodirektiivissä määrättyjen vähimmäisverotasojen suuruisia valmisteveroja, mutta jäsenmaat voivat soveltaa verotasoja korkeampia määriä. Vähimmäisverotasot on määrätty verotasodirektiivissä erikseen eri alkoholijuomaryhmille. Etyylialkoholin valmisteveron vähimmäisveromäärä on 550 euroa hehtolitralla puhdasta alkoholia. Välituotteille säädetty valmisteveron vähimmäisveromäärä on 45 euroa hehtolitralla tuotetta. Viinin vastaava vähimmäisvero niin kuohumattomalle kuin kuohuviinillekin on nolla euroa hehtolitralla tuotetta. Oluen valmisteveron vähimmäisveromäärä on vaihtoehtoisesti joko 0,748 euroa lopputuotteen hehtolitralla platoastetta kohti tai 1,87 euroa lopputuotteen hehtolitralla alkoholiprosenttia kohti. Direktiivissä on lisäksi säädetty, missä tilanteessa veroon voidaan tehdä porrastuksia tai säätää täydellisiä tai osittaisia verovapauksia.

Verotasodirektiivissä säädetään siitä, että neuvosto tarkastelee vähimmäisverotasojen määriä kahden vuoden välein komission tuottaman kertomuksen perusteella. Tarvittaessa neuvosto voi komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan yksimielisesti tarkistaa valmisteverojen määrät. Komission kertomuksessa ja neuvoston tarkistuksessa huomioonotettavia seikkoja ovat sisämarkkinoiden toimivuus, eri alkoholijuomien luokien välinen kilpailu, valmisteverojen määrien todellinen arvo sekä perustamissopimuksen yleiset tavoitteet, kuten terveys- ja maatalouspolitiikka.

Vuoden 1992 jälkeen komissio on tuottanut kaksi kertomusta alkoholiverotasoista. Ensimmäiseen, vuonna 1995 julkaistuuun kerto-

mukseen (KOM(95) 285 lopullinen) ei liittynyt direktiiviehdotusta, vaan komissio kiinnitti huomiota eräisiin alkoholiverotukseen liittyviin ongelmiin. Komission toinen kertomus julkaistiin 26 päivänä toukokuuta 2004 (KOM(2004) 223 lopullinen). Kertomukseen ei liittynyt ehdotusta, vaan komission tavoitteena oli herättää neuvostossa keskustelua poliittisesti arkaluonteisesta aiheesta, jonka perusteella komissio voisi tehdä direktiiviehdotuksen.

Komission kertomuksessa todettiin jäsenvaltioiden alkoholiverotasojen lähentämisen tarve. Kertomuksessa todettiin, että suuret erot jäsenvaltioiden soveltamien alkoholiverojen tasossa ovat aiheuttaneet häiriöitä sisämarkkinoiden moitteettomassa toiminnassa. Tällaisia häiriöitä ovat veropetosten ja rajat ylittävien ostosten lisääntyminen sekä kilpailun vääristyminen ja kauppavirtojen muutokset. Ongelmat ovat erityisesti kohdistuneet kireän alkoholiverotuksen jäsenmaihin ja näihin maihin sijoittautuneisiin toimijoihin. Komissio totesi kertomuksen päätelmässä, että verojen määrien lähentäminen helpottaisi huomattavasti pitkän aikavälin ratkaisun löytämistä sisämarkkinaongelmille.

Kertomusta koskeissa neuvoston keskusteluissa todettiin myös tarve verotasojen lähentämiselle, vaikka erät jäsenmaat suhtautuivat varauksellisesti lähentämisen määrään ja suuntaan. Viinin positiivisen vähimmäisverotason käyttöönotosta ei saatu yksimielisyyttä, sillä 12 jäsenmaata vastusti tätä vahvasti. Lisäksi useat jäsenmaat katsoivat, että terveys- ja sosiaalineläkökohtien ei pitäisi vaikuttaa vähimmäisverotasojen määrittämiseen. Keskustelujen perusteella neuvosto pyysi 12 päivänä huhtikuuta 2005 julkaisemissaan päätelmissään komissiota tekemään ehdotuksen vähimmäisverotasojen tarkistamisesta inflaatiokehityksen mukaisesti, jotta vältettäisiin vähimmäisverojen reaaliarvon heikkeneminen. Neuvoston päätelmissä todettiin siirtymäaikaisten tarve niille jäsenmaille, joille verotasojen korottaminen voisi tuottaa vaikeuksia. Lisäksi päätelmissä pyydettiin komissiota ottamaan huomioon aiheen yleinen poliittinen arkaluonteisuus.

Käsitellessään kertomusta eduskunta piti

tärkeänä sitä, että komissio antaisi pikaisesti ehdotuksensa direktiivin muuttamiseksi ja alkoholijuomien vähimmäisverotasojen korottamiseksi. Eduskunta piti erittäin tärkeänä vähimmäisverotasojen korottamista väkevien alkoholijuomien osalta. Tämä heijastuisi heti nuorison suosimien juomasekoitusten verotasiin.

Muiden valmisteveron alaisten tuotteiden (tupakkatuotteet ja kivennäisöljyt) vähimmäismääriä on korotettu kerran sisämarkkinoiden voimassaolon aikana inflaation huomioon ottamiseksi. Koska yhteisön alkoholin valmisteverojärjestelmässä sovelletaan vähimmäisveromääriä, jäsenvaltiot voivat kuitenkin korottaa sovellettavia verojen määriä inflaation huomioon ottamiseksi myös ilman yhteisötason päätöksiä.

3. Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Nykyisin voimassa olevat alkoholijuomien vähimmäisverotaset asetettiin vuonna 1992. Ehdotuksessa alkoholijuomien vähimmäisverotasojen reaaliarvot palautettaisiin sille tasolle, millä ne olivat vuoden 1992 lopussa. Inflaatio oli koko Euroopan unionin alueella noin 31 prosenttia vuoden 1993 alun ja vuoden 2005 lopun välisenä aikana.

Valmisteverotasiin on esitetty tehtäväksi suhteellinen 31 prosentin korotus. Inflaatiotarkistus koskisi siten vain niitä tuoteryhmiä, joilla on nykyisin positiivinen vähimmäisverotaso. Viinin vähimmäisvero on nolla, joten suhteellinen korotus ei nostaisi sitä. Vähimmäisverojen tarkistus koskisi siten olutta, välituotteita ja etyylialkoholia.

Alla olevassa taulukossa on esitetty nykyiset ja ehdotetut vähimmäisverojen määrät. Inflaatiotarkistuksen jälkeen oluen vähimmäisvero olisi vaihtoehtoisesti joko 2,45 euroa lopputuotteen hehtolitralla alkoholiprosenttia kohti tai 0,98 euroa lopputuotteen hehtolitralla platoastetta kohti. Tarkistettu välituotteiden vähimmäisvero olisi puolestaan 59 euroa hehtolitralla valmista tuotetta. Etyylialkoholin vähimmäisveroa nostettaisiin 720 euroon hehtolitralla puhdasta alkoholia.

Vähimmäisverojen nykyiset ja ehdotetut määrät tuoteryhmittäin

Tuote	Valmisteveron laskentaperuste	Nykyinen vähimmäisvero euroa	Ehdotettu vähimmäisvero euroa
Viini	hehtolitra tuotetta	0	0
Olut	hehtolitra/alkoholiprosentti tai hehtolitra/platoaste	1,87 0,748	2,45 0,98
Välituotteet	hehtolitra tuotetta	45	59
Etyylialkoholi	hehtolitra puhdasta alkoholia	550	720

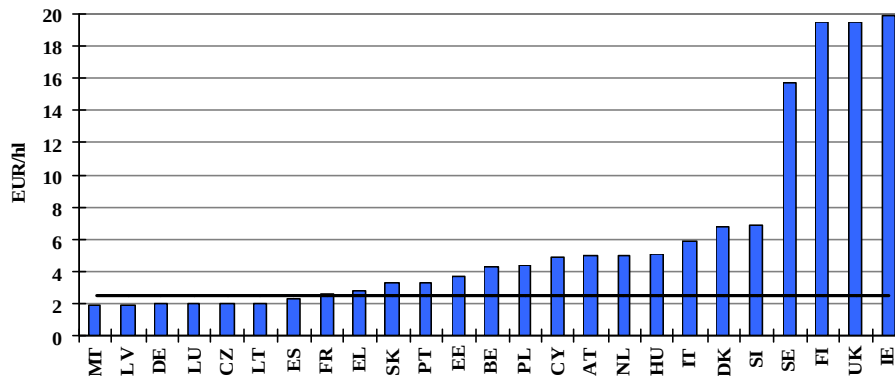
Korotukset merkitsivät sitä, että 5-prosentin oluen vähimmäisvero nousi noin 2,9 senttiä litralta ja 40-prosentin väkevän alkoholijuoman vähimmäisvero nousi noin 68 senttiä litralta. Korotuksen johdosta välituotteiden vähimmäisvero nousi noin 14 senttiä litralta valmista juomaa.

Mikäli verotasoja ei korotettaisi inflaatiokehityksen mukaisesti, vähimmäisverotasojen reaaliarvo heikkenisi ja niiden merkitys vähenisi. Alkoholijuomien vähimmäisverotasojen tarkoitus on turvata sisämarkkinoiden moitteeton toiminta lähentämällä jäsenvaltioiden valmisteverojen määriä. Suuret erot verotasoissa voivat johtaa kilpailun vääristymisiin eri jäsenvaltioissa toimivien yritysten kesken ja petoksien esiintymiseen.

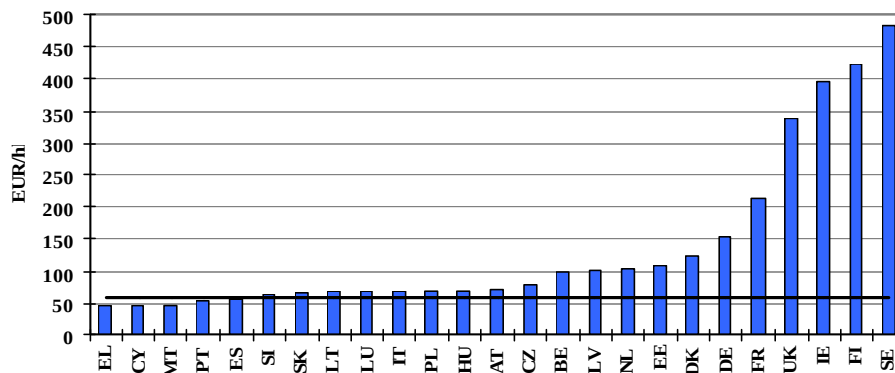
Suurimmalla osalla jäsenmaista alkoholijuomien verotaso on nykyisellään ehdotet-

tuja korotettuja vähimmäisverotasoja korkeammat. Vuoden 2006 heinäkuun alussa 14 jäsenmaan kaikkien alkoholijuomaryhmien verotaso olivat ehdotettuja vähimmäistasoja korkeammat. Sen sijaan 11 jäsenmaassa ainakin jonkun tuoteryhmän verotaso pitäisi korottaa, mikäli ehdotetut korotukset vähimmäisveroihin hyväksyttäisiin. Alla olevissa kuvissa on esitetty oluen, välituotteiden ja etyylialkoholin verotaso Euroopan unionin jäsenmaissa sekä ehdotetut vähimmäisverotaso. Kuvista nähdään, että oluen vähimmäisveron inflaatiotarkistuksen seurauksena seitsemän jäsenmaan pitäisi korottaa olutveroaan. Viiden jäsenvaltion pitäisi puolestaan korottaa välituotteiden veroaan ja kahden etyylialkoholin veroaan.

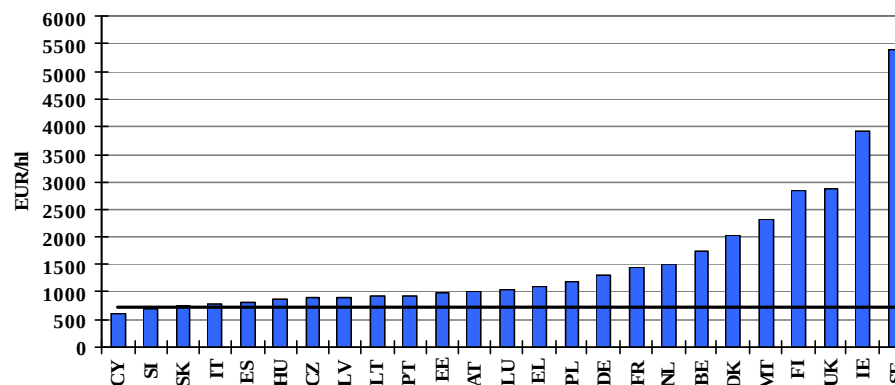
Korotettu oluen vähimmäisverotaso sekä valmisteverotaso EU:n jäsenvaltioissa heinäkuussa 2006, euroa lopputuotteen hehtolitralla alkoholiprosenttia kohti

Korotettu välituotteiden vähimmäisverotaso sekä valmisteverotasot EU:n jäsenvaltioissa heinäkuussa 2006, euroa hehtolitralla tuotetta

Korotettu etyylialkoholin vähimmäisverotaso sekä valmisteverotasot EU:n jäsenvaltioissa heinäkuussa 2006, euroa hehtolitralla puhdasta alkoholia

Esityksen mukaan ehdotus tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Osa jäsenvaltioista joutuisi korottamaan alkoholiverotustaan, ja korotuksista johtuvien vaikeuksien lieventämiseksi näille jäsenmaille ehdotetaan myönnettäväksi siirtymäaika kansallisten veromäärien saattamiseksi tarkistetuille vähimmäistasoille. Siirtymäajat ehdotetaan porrastettaviksi korotustarpeen mukaan. Mikäli jäsenmaan veromäärän korotustarve on yli 20 prosenttia, siirtymäajan ehdotetaan kestävän 1 päivään tammikuuta 2010 asti. Mikäli korotustarve on 10–20 prosenttia, siirtymäaika kestäisi 1 päivään tammikuuta 2009 asti. Mikäli korotustarve on alle 10 prosenttia, siirtymäaikaa ei ehdoteta myönnettäväksi lainkaan.

Voimassa olevassa verotasodirektiivissä säädetään siitä, että komission on kahden vuoden välein tuotettava vähimmäisveroja koskeva kertomus ja tarvittaessa direktiiviehdotus, jonka perusteella neuvosto tarkistaa valmisteverojen määrät. Direktiiviehdotuksessa tarkastelun aikaväli pidennettäisiin kahdesta neljään vuoteen. Komissio katsoo, että kaksi vuotta on liian lyhyt ajanjakso sisämarkkinoiden toimintaa ja muita laajoja politiikanäkökohtia sisältävän tarkastelun tuottamiseen. Lisäksi direktiiviehdotuksessa ehdotetaan, että komission on neljän vuoden välein tarkasteltava vähimmäisverotasoja, ja tarvittaessa tuotettava veroja koskeva kertomus tai ehdotus.

4. Vaikutukset Suomen kannalta

Ehdotuksella ei olisi välitöntä vaikutusta Suomen alkoholiverotuksen tasoon, sillä Suomen soveltamat alkoholijuomien valmisteverotasot ovat ehdotettuja vähimmäisverotasoja korkeampia. Alkoholiverotuksella vaikutetaan alkoholin hintaan, millä on vaikutusta alkoholin kulutukseen ja siitä aiheutuviin haittoihin sekä kansanterveyteen. Alkoholin valmisteveromäärien nosto alhaisen alkoholiverotuksen jäsenmaissa saattaisi kuitenkin antaa Suomelle liikkumavaraa oman alkoholiveropolitiikan suhteen, sillä Suomi kuuluu Euroopan unionin jäsenmaiden vertailussa kireimpiin alkoholin verottajiin. Suurimmat erot verotasoissa lievenisivät vähimmäisverojen korotusten vaikutuksena, mutta kaiken kaikkiaan vaikutukset alkoholin hintaan yhteisön alueella jäisivät kuitenkin melko lieviksi johtuen siitä, että valtaosassa jäsenmaita vähimmäisverotasojen korotus ei vaikuttaisi alkoholiverotuksen tasoon.

Suurten erojen säilyminen jäsenvaltioiden alkoholijuomiin soveltamissa valmisteverojen määrissä haittaa sisämarkkinoiden moitteetonta toimivuutta. Näin ollen alkoholin vähimmäisverotasojen korotus ja sen seurauksena tapahtuva verojen määrien lähentäminen vähentäisi verotasoeroista johtuvaa kilpailun vääristymistä ja tukisi siten sisämarkkinoiden toimintaa, josta hyötyisivät kaikki osapuolet. Samanaikaisesti vähimmäisverojen korotuksella torjuttaisiin veronkiertoa ja veropetoksia suojaten näin kansalliset ja yhteisön taloudelliset edut. Alkoholin vähimmäisverojen korotuksella saatettaisiin myös jossain määrin vähentää hallinnolle ja verovelvollisille aiheutuvan hallinnollisen taakan kustannuksia.

Direktiivissä nykyisin säädetty alkoholijuomien vähimmäisverojen kahden vuoden tarkasteluaajanväli on osoittautunut käytännössä liian lyhyeksi ajaksi. Komission perustelut ajanvälin pidentämiseen neljäksi vuodeksi ovat perusteltuja, sillä laajan tarkastelun tekeminen ei ole järkevää kahden vuoden välein. Myös tupakkatuotteita koskevissa vastaavissa direktiiveissä tarkasteluaikaväliksi on säädetty neljä vuotta. Ehdotuksessa jä-

tetään kuitenkin komission päätettäväksi, onko sen tarpeellista tuottaa vähimmäisveroja koskeva kertomus tarkastelun lopputuloksesta.

5. Asian käsittely Euroopan unionin toimielimissä

Ehdotuksen oikeusperustana on EY:n perustamissopimuksen 93 artikla. Ehdotuksen hyväksyminen edellyttää siten kaikkien jäsenvaltioiden yksimielisyyttä.

Direktiiviehdotuksen käsittelyä neuvoston työryhmässä ei ole aloitettu.

6. Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää alkoholijuomien vähimmäisverotasoja koskevaan direktiiviin ehdotettuja muutoksia kannatettavina. Esitetty inflaatiokehityksen mukainen 31 prosentin vähimmäisverotasojen korotus on tässä vaiheessa riittävä ja se turvaa vähimmäisverotasojen reaaliarvon säilymisen. Valtioneuvosto voi ehdotuksen hyväksymisen edistämiseksi hyväksyä myös sen, että viinille ei esitetä positiivista veroa, koska sillä ei olisi vaikutusta Suomelle.

Vähimmäisverotasojen korotuksista johtuen useat jäsenmaat joutuisivat nostamaan verotasojaan, joten riittävien siirtymäaikojen tarjoaminen näille maille on tarpeellista ja kannatettavaa. Valtioneuvosto pitää myös kannatettavana sitä, että valmisteverojen vähimmäismäärien säännöllisen tarkastelun ajanjakso pidennettäisiin kahdesta neljään vuoteen.

Sisämarkkinoiden toiminnan kannalta eri maiden soveltamien alkoholijuomien verotasojen lähentäminen on tärkeää. Vähimmäisverotasojen korottamisella voidaankin nähdä positiivisia vaikutuksia koko Euroopan unionin alueella. Lisäksi ehdotuksen hyväksyminen tukee kansallista alkoholipolitiikkaa. Valtioneuvosto pitää erityisesti väkevien alkoholijuomien vähimmäisverotason nostoa tärkeänä. Tästä johtuen valtioneuvosto katsoo, että ehdotuksen hyväksyminen Suomen puheenjohtajuuskauden aikana on tärkeää.